

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Helena Wiberg
Utredare

YTTRANDE
2017-08-04
1 (4)

Diarienummer
2017/SN 0163 006

Socialnämnden

Svar på remiss avseende nya ungdomspåföljder (Ds 2017:25)

Förslag till beslut

- Socialförvaltningens förslag till yttrande gällande nya ungdomspåföljder (Ds 2017:25) antas.

Socialförvaltningen



Magnus Lublin
Förvaltningschef



Håkan Wramner
Vik Stabschef

Sammanfattning

Justitiedepartementet har lämnat remiss gällande förslaget "Nya ungdomspåföljder" (Ds 2017:25). Socialförvaltningen lämnar förslag till yttrande över remissen, framförallt avseende de delar som rör socialnämndens verksamhetsområde.

Beskrivning av ärendet

Justitiedepartementet har lämnat remiss gällande förslaget ”Nya ungdomspåföljder” (Ds 2017:25). Svar på remissen ska vara Justitiedepartementet tillhanda senast den 29 september 2017.

Bakgrund

Påföljdsutredningen tillsattes av regeringen 2009 med uppdrag att göra en total översyn av påföljdssystemet för såväl vuxna som unga lagöverträdare. Utredningen föreslog också att det skulle införas nya påföljder för unga lagöverträdare – varningsstraff, kontaktskyldighet för unga och ungdomsövervakning. Påföljderna var avsedda att tillämpas för lagöverträdare som inte fyllt 18 år vid tidpunkten för brottet. Tyresö kommun yttrade sig 2012 gällande remissen ”Nya påföljder (SOU 2012:34)”. Påföljdsutredningen lämnade sitt betänkande i maj 2012.

Sedan dess har vissa omständigheter förändrats. En förändring består i att kravet på samtycke vid ungdomstjänst har avskaffats (se prop. 2014/15:25). En annan förändring utgörs av reformen av 34 kap. brottsbalken och det förhållandet att ungdomsvård och ungdomstjänst numera omfattas av regleringen (se prop. 2015/16:151). Ytterligare en förändring innebär att en lagreglerad samverkan för kommuner och myndigheter som handlägger ärenden om unga lagöverträdare införts (se prop. 2014/15:25).

Under 2016 fick en utredare i uppdrag att utifrån Påföljdsutredningens förslag överväga och föreslå nya påföljder för unga lagöverträdare (Ju 2016/092119/LP), avseende kontaktskyldighet för unga och ungdomsövervakning. Promemorian ”Nya ungdomspåföljder” (Ds 2017:25) lämnades in i juni 2017.

Förslagen

I promemorian föreslås att det införs två nya påföljder för unga lagöverträdare: ungdomstillsyn och ungdomsövervakning. Påföljderna tar framförallt sikte på unga lagöverträdare mellan 15-17 år och syftar till att avhjälpa brister och täcka upp luckor i det nuvarandepåföljdssystemet. Båda påföljderna bygger på övervakning och kontroll med behandlande inslag. De ska kunna dömas ut

oberoende av den unges inställning och utan någon föregående behovs- eller lämplighetsprövning.

Ungdomstillsyn innebär att den unge regelbundet ska sammanträffa med en särskilt utsedd stödperson samt delta i annan särskilt anordnad verksamhet. Momenten ska sammantaget omfatta ungefär fem timmar i veckan fördelat på två tillfällen. *Ungdomsövervakning* ska tillämpas i de situationer där vare sig ungdomsvård, ungdomstjänst eller ungdomstillsyn är tillräckligt ingripande straffrättsliga reaktioner. Påföljden ska därmed användas vid förhållandevis allvarliga brott. Påföljden innefattar tydliga inskränkningar i den unges rörelsefrihet, till exempel i form av helg-hemarrest som kontrolleras med hjälp av elektroniska hjälpmedel.

Vidare föreslås vissa ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att möjliggöra ett informationsutbyte mellan de aktörer som är inblandade i verksamhetsplaneringen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2019.

Förvaltningens ställningstagande till förslagen

Övergripande ställningstaganden

Tyresö kommun välkomnar fler påföljder för att avhjälpa brister, och täcka upp luckor i och individanpassa det nuvarande påföljdssystemet för unga lagöverträdare. Tyresö kommun förordar vidare att lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2019 i enlighet med utredarens förslag, i avsikt att ge berörda aktörer tillräcklig tid för planering och förberedelser. De ändringar som föreslås avseende offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att möjliggöra ett informationsutbyte mellan inblandade aktörer tillstyrks.

Ungdomstillsyn

Tyresö kommun tillstyrker utredningens förslag att införa så kallad ungdomstillsyn. Enligt utredningens förslag ska ungdomstillsyn kunna dömas ut i minst en månad och högst sex månader. Enligt Tyresö kommuns bedömning är en månad en alltför begränsad tid för att bedriva ett varaktigt förändringsarbete. Kommunens erfarenheter visar att ungdomar behöver längre tid för att etablera en hållbar tillitsfull kontakt med vuxna. Med tanke på syftet

med åtgärden, samt för att säkerställa ett effektivt utnyttjande av resurser, bör utgångspunkten vara att ungdomstillsyn ska dömas ut för längre tid än en månad. Dessutom bör påföljden kunna dömas ut för längre än sex månader.

Enligt Tyresö kommuns erfarenheter har den unges vårdnadshavare, samt övriga personer inom den unges nätverk, centrala roller för att uppsatta mål ska nås.

Ungdomsövervakning

Tyresö kommun tillstyrker även utredningens förslag att införa en ny ungdomspåföljd kallad ungdomsövervakning. Då socialnämnden är ytterst ansvarig för den unge är det av största vikt att samarbetet med statens institutionsstyrelse (SiS) fungerar tillfredsställande. Därför är det viktigt att beakta vid ett införande av påföljden ungdomsövervakning är att ansvarsfördelningen mellan kommunen och SiS framgår på ett tydligt sätt. Budgetansvaret ska vara tydligt reglerat så att inga tveksamheter uppstår om vem som bär det ekonomiska ansvaret för den unge. Tyresö kommun vidhåller att SiS bör ha det ekonomiska ansvaret för påföljden.

Enligt Tyresö kommuns erfarenheter är det viktigt att den unge samt dennes vårdnadshavare får tydliga förutsättningar och regler inför att den aktuella påföljden uppstår. Den unges vårdnadshavare har en avgörande betydelse för att uppsatta mål ska nås.

Stöd till kommunerna

Förslagen innebär att ett stort ansvar läggs på kommunernas socialnämnder. I enlighet med tidigare synpunkter på förslagen är det främmande för socialnämndernas verksamhet att verkställa påföljder som inte förutsätter samtycke eller behov. Det är därför av största vikt att kommunerna får ett tillfredsställande metodstöd. Det är viktigt att det finns evidens i de behandlingsprogram som används. Det nationella ansvaret bör vidare tydligt framgå av socialtjänstlagen för att arbetet med unga lagöverträdare ska vara rättssäkert och för att säkerställa likabehandling.

Dessutom är det av stor vikt att kommunerna tilldelas utökade anslag för att finansiera verkställigheten av ungdomstillsyn.